

Moj dom.

(Deklamacija.)

(Glej Slavček II. stran 38!)

Otrokova cesarska pesem.

(Glej Slavček I. stran 34!)

Cesarska pesem.

Iskanje glasu i. t. d.

21. vaja.

*h — k.**Kladivo.*

Kladivo je železno ter ima leseni držaj. Ker je rokodeleci potrebujejo, kadar delajo, zato je kladivo orodje. Imamo pa tudi kladiva, kojih ne more človek vzdigniti, ampak jih vzdiguje voda. Ta kladiva so zelo velika in težka. Njihov ropot se sliši daleč okrog. S temi kladivi obdelujejo kovači v ognju omehčano železo ter izdelujejo iz njega razna orodja.

Umni kovač.

(Pripovedka.)

Nekdaj je živel v nekem mestu kovač, ki je zbog svoje razumnosti in spretnosti slovel daleč okoli. Videl je veliko sveta ter doživel mnogo čudnih dogodov. Ko pa postane bolj priletan, se naseli v svojem rojstnem kraju.

Nekoč prenoči pri njem možiček z oslom. Kovač mu dobro postreže, podkuje osla, ne da bi zahteval plačila. To se dopade možičku in mu reče: „Povej tri želje in izpolnile se ti bodo.“ Ker so kovaču radi kradli hruške, želi, naj nikdo, kdor bo splezal na hruško, ne more zapustiti hruške brez njegovega dovoljenja. Ker so v njegovih sobi večkrat kaj ukradli, želi tudi, naj nikdo ne more brez njegovega dovoljenja v sobo, kot skozi luknico pri ključavnici. Po vsaki teh nespametnih želj opominja ga možiček, naj najboljšega ne pozabi. „Najboljše je dobra pijača“, pravi kovač, želim torej, naj v mojem kozarcu nikdar ne zmanjka dobre kapljice. „Tvoje želje se bodo spolnile“, pravi možiček ter odjaha.

Kovač živi še veliko let zdrav in vesel, zakaj dobra kapljica v kozarcu, katere ni nikdar zmanjkalo, ohrani ga zdravega in trdnega. Slednjič pride tudi k njemu smrt. Kovač je navidezno zadovoljen iti ž njo, a prosi jo samo, naj mu odtrga za popotnico nekaj hrušek, zakaj on je preslaboten, da bi splezal na drevo. Komaj spleza na hruško, pravi kovač: „Ostani na hruški!“ Rad bi namreč še živel. Smrt pojé vse hruške z drevesa, potem se pa prične post in shušala je tako, da so ji ostale same kosti. Na zemlji ni nihče več umrl. Slednjič gre kovač k smrti in se pobota ž njo, da ga bo v prihodnje v miru pustila. Smrt odhiti jezna, da se ne more nad kovačem maščevati ter naščuva nanj hudobca. Kovač že od daleč zagleda hudobca. Hitro zapré duri, drži s pomagači meh k luknjici ključavnice in ko hudobec skozi luknjico pribrenči, ga vjame v meh ter istega zaveže. Hitro dene meh s hudobcem na naklo in ga z najtežjimi kladivi toliko časa obdeluje, da je bil hudobec ves polomljen in da ves potr oblubi, da se ne bo več prikazal.

Dolgo časa še živi kovač. Ko mu pa umrejo vsi prijatelji in znanci, naveliča se tudi on življenja. Poda se torej na pot v nebesa, kjer prav ponižno potrka. Sv. Peter odpre in v njem spozna kovač možička, kateri ga je velikokrat obvaroval in mu slednjič tri želje izpolnil.

Toda sv. Peter mu pravi: „Glej, da se spraviš, nebesa ti ostanejo zaprta, zakaj pozabil si želiti najboljše — zveličanje!“ Tudi v peklju in v vicah ga niso hoteli sprejeti. Zato se podá h kralju Matjažu, kjer spi ž njim še dandanes ter pričakuje, da bo kralj Matjaš vstal ter vnovič nastopil svoje kraljestvo.

Sv. Peter je obiskal kovača. Ker ga je tu dobro pogostil, obljubil mu je, spolniti tri želje. Opominjal ga je, naj si želi najboljše. Kovač je skrbel le za telo, na dušo je pa pozabil. Ko se je naveličal živeti, sprevidel je, kako lahkomišljeno je ravnal. Zatorej pazimo na svoje zdravje, a skrbimo pred vsem za svojo dušo, zakaj:

Truplo mora kmalu umreti,
duši vedno je živeti,
oj, skrbi sicer za telo,
pred vsem pa duši za nebo!

Kovaška pesem.

(Glej Slavček I. stran 25!)

Kovač.

(Glej Slavček II. stran 30!)

Iskanje glasu i. t. d.

Pripomnja: Pri tej vaji se opozoré otroci lahko na vprašaj in sicer tako-le:

Kakšno znamenje smo stavili do sedaj med posamezne besede? Kaj naredite navadno na koncu stavka? Zdajle bodem stavil vam nekaj vprašanj. Kje ste zdajle? Kdo se uči z vami? Koga morate poslušati? Koga morate ubogati? I. t. d. Pomnite: Taki stavki, s katerimi vprašujem, so vprašavni stavki. Za vprašavnim stavkom stavimo vprašaj. (Se pokaže na tabli.) Časih vprašamo tudi z eno samo besedico. Take besedice so vprašavne besede. „Za vprašavnimi besedami stavimo tudi vprašaj“. Poslušajte, kako jaz vprašavne stavke in vprašavne besede izgovarjam. (Se izgovarjajo.) Kdo zna še tako izgovarjati?

(Dalje prih.)

Književnost in umetnost.

Glasbena Zora. Letnik I. Izdaja dne 16. vsakega meseca Fr. Gerbić v Ljubljani. Cena za pol leta 1 glđ. 50 kr. Prvi zvezek prinaša te-le izvirne kompozicije: Fr. Gerbić: Pevski poziv. — Fr. Gerbić: Tak si lepa. — L. Pahor: Poslanec. — Fr. Gerbić: Kaj iščeš tu, lovec?

II. zvezek: Fr. Gerbić: Sundečič-Koračnica (za klavir).

III. zvezek: Ign. Hladnik: Bleškemu jezeru. — J. Pavčič: Ženjica. — Fr. Gerbić: Žitno polje. — Fr. Gerbić: Slavček, daj mi . . .

„Glasbena Zora“ prav toplo priporočamo slovenskemu učiteljstvu.

Rokovnjači. Narodna igra s petjem v petih dejanjih. Po Jurčič-Kersnikovem romanu spisal Fran Govekar. Slovanske knjižnice 89—90 snopič. Cena 40 kr. Imena: Jurčič-Kersnik-Govekar „Rokovnjače“ najbolj priporočajo; zato bi bilo odveč, obširneje pisati o njih.

Salonska knjižnica II. Izdaja in ureja Andrej Gabršček. Hamlet, kraljevič danski. Žaloigra v petih dejanjih. Spisal Wiliam Schakespeare. Preložil Ivan Cankar. V Gorici. Tiskala in založila Goriška tiskarnica A. Gabršček. Cena 70 kr. To je najslavnejša žaloigra največjega dramatika, kar jih pozna svet.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (Občni zbor „Narodne Šole“.) Društvo „Narodna Šola“ v Ljubljani je imelo svoj letošnji občni zbor dne 5. vinotoka.

Precej obiskovani zbor je otvoril njega predsednik, Anton Razinger, s presrečnim pozdravom na vdeležnike, konstatujoč sklepčnost istega.

Temu je sledilo poročilo tajnikovo, ki se glasi:

Slavni zbor! Iz vabila, katerega je odbor poslal č. gg. članom za danes se vršeci občni zbor „Narodne Šole“, je razvidno delovanje društvenega odbora v ravnokar minolem letu.

Iz njega se lahko posname, da je odboru glavni namen, ustreči po možnosti različnim željam č. gg. članov, da realizuje med letom vse sklepe, storjene pri občnem zboru, da bi „Narodna Šola“ v resnici dosegla oni namen, v katerega je bila ustanovljena.

Oni odbor, kateremu ste poverili pri lanskem občnem zboru to nalogo, se je vsekdar vestno trudil, doseči označeni namen. Ako pa i danes ni tako, kakor si želimo, ni temu kriv odbor, ampak vsestranske zapreke, ki se kaj rade pojavljajo — kakor drugod, tako tudi pri „Narodni Šoli“.

Kolikokrat je bilo treba, so se shajali odborniki v društvenih sejah ter ukrepali o namerah in potrebah, tičočih se društva in njega boljšega vsestranskega razvitka.

Imena odbornikov iz lanskega leta so vam itak znana. Ker je pa nekako navada, da se imena istih pri vsakoletnih občnih zbora ponavljajo, storim to i jaz v svojem skromnem poročilu in sicer:

Predsednik je bil Anton Razinger, njega namestnik Jakob Dimnik, blagajnik Alojzij Kecelj, tajnik Jožef Cepuder, odborniki pa so bili: Eng. Gangl, Ivan Krulec, Francišek Raktelj, Juraj Režek in Francišek Trošt. Pregledovavci računov so bili: Francišek Gabršek, Jakob Furlan in Avgust Kleč.

Pri prvi seji, ki je bila dne 21. kimavca 1898., se je ukrenilo glede onih 20.000 zvezkov, katere je Grubbauer podaril „Narodni Šoli“ po trgovcu Giontiniju, da se namreč oni, ki reflektujejo na ta dar, sami zglase pri imenovanem trgovcu; zakaj „Narodna Šola“ nima s trvdko Giontinijevo nikake zveze, ker je njen založnik tačasno trgovec Jos. Petrič.

Da bi se naša mladinska knjižnica pomnožila, je določil odbor v tej seji dvoje častnih nagrad po 100 in 50 gld. za dva najboljša izvirna mladinska spisa. Ker že o tem govorim, naj omenim takoj, da je odboru došel samo en tak spis, kateri se je poslal v to naprošenim ocenjevalcem v presojo.

Bode li za natisk, danes še ne vemo, ker dotični gospodje še niso izrekli svoje končne sodbe o njem.

Pri tej seji se je tudi sklenilo, o katerem bo natančneje poročal gospod blagajnik, da se izda nova mašna knjižica s primerno vsebino za branje in popevanje, katera bi boljše ugajala šolski mladini, nego dosedaj izdane enake knjige. Gg. kateheta Smrekar in Merčun pa sta se naprosila v sestavo te knjige, koji želji sta rada ugodila — za kar jima takoj pri tej priliki izražam primerno zahvalo. Knjiga ima namreč naslov „Pobožni otrok“ in bode gospodom članom gotovo že znana.

Tudi cena že zgoraj imenovanim knjižicam se je določila pri ravno tej seji ter da jo prodajajo trgovci Petrič, Gerber, Schwentner, Giontini in Katoliška knjigarna.

Kakor že vsako leto poprej, se je tudi lani izrekla želja, da se gospodi tovariši opozore v šolskem glasilu, da pri naročevanju ne pošiljajo denarja na naslove posameznih svojih prijateljev, kar se tolikrat zgodi, ampak vedno le na društvo „Narodna Šola“, ker nam drugače napravljajo vsakovrstne zapreke in celo nepotrebne troške.

Pri zadnji seji se je določil današnji občni zbor in njega dnevni red.

Tudi bo morda zanimalo č. gg. tovariše, ako omenim, da se naročila pri „Narodni Šoli“ od leta do leta množe, da je bilo v ravnokar minolem letu do 60 naročil več nego lani; gotovo dovolj! Iz tega se pa tudi razvidi, da raste zaupanje v to društvo od leta do leta ter s tem tudi delo in opravilo društvenih funkcionarjev.

Končno naj še omenim, da ima „Narodna Šola“ takorekoč stalne dobrotnike in podpiratelje, kakor: visoki deželni zbor, slavni mestni zbor, slavno kranjsko hranilnico, kateri podpirajo naše društvo z letnimi prispevki po 200 gld. Tem in vsem drugim dobrotnikom izrekam s tega mesta najtoplejšo zahvalo in Bog plačaj.

Za tajnikom je poročal blagajnik Alojzij Kecelj, katerega poročilo so dobili člani tiskano v roke.

Končno se je izvršila volitev društvenega odbora za prihodnje leto per acclamationem in so v odboru:

Anton Razinger, načelnik; Jakob Dimnik, namestnik; Alojzij Kecelj, blagajnik; Jožef Cepuder, tajnik; odborniki pa so: Engelb. Gangl, Ivan Krulec, Juraj Režek, Francišek Raktelj in Francišek Trošt. Pregledovavci društvenih računov so tudi lanski in sicer: Jakob Furlan, Francišek Gabršek in Avgust Kleč. Posebnih nasvetov ni bilo.

Z Goriškega. (Ljudskošolski učitelj zastopnik v c. kr. deželnem šolskem svetu; javna kvalifikacija; povišanje plač.) Že opetovano je naše ljudskošolsko učiteljstvo poudarjalo, naj bi tudi ono imelo iz svoje srede enega učiteljskega zastopnika v c. kr. deželnem šolskem svetu, zakaj ta zahteva je povsem opravičena. Eden zastopnik naj bi bil profesor ali ravnatelj srednje šole kot zastopnik za srednje šole in drugi naj zastopa ljudskošolsko učiteljstvo. Tako je na Kranjskem in Koroškem. Tudi na Goriškem bi moralo biti tako, zakaj le ljudskošolski učitelj bode znal prav zastopati težnje ljudskega učitelja, dočim profesor ali ravnatelj srednje šole ni o tem dobro poučen. Upam, da bodo naša učiteljska društva glede tega postopala solidarno in zbog tega tudi uspešno. Štajerski „Lehrerbund“ to tudi zahteva od c. kr. deželnega šolskega sveta. Posnemajmo ga!

Po vseh kronovinah avstrijske-ogrske države se je učiteljstvo proti tajni kvalifikaciji — in učiteljstvo deluje v to, naj bode kvalifikacija — javna. — Celovškemu učiteljstvu se je že ugodilo glede tega, in tudi mestni šolski svet v Celju je v svoji seji dne 20. kimavca t. l. enoglasno sklenil na predlog mestnega šolskega nadzornika, ravnatelja A. Nagela, naj bo odslej kvalifikacija javna za celjski mestni okraj. — To je pravo in tako naj bo povsod. Tako javno kvalifikacijo imajo tudi na Kranjskem; to je vsak šolski voditelj dobi prepis „inšpekcijske pole“ gospoda c. kr. okrajnega šolskega nadzornika. V tej je označeno učiteljsko osebje dotične šole, število šolodolžne in šoloobiskujoče mladine. Potem so klasifikovani posamezni učitelji in učiteljice iz vseh predmetov. Opisano je vse, kar se je našlo dobrega in slabega. Končno je izražena splošna sodba okrajnega šolskega nadzornika o dotični šoli: prav dobro, dobro, zadostno, komaj zadostno, nezadostno. — Tako zna vsak učitelj(ica), pri čem da je; popravi tam, kjer ni dobro itd., a v nas — na Goriškem — tega ni. Pri nas je vse tajno. Okrajni šolski nadzornik nadzoruje solo, spiše svoje poročilo okrajnemu šolskemu svetu in ta poroča deželnemu šolskemu svetu in mi o tem ne znamo — nič. — Večkrat ima učitelj dobro zavest, da je prav dobro deloval, pa je komaj za dobro opisan. Ako meni, da je dobro deloval, se vara, ker je kvalifikovan za komaj ali nezadostno. In o vsem tem on nič ne zna. On ne ve, kje naj popravi in v čem je slabo redovan. — Zavoljo tega ne more popraviti reda, ker ne zna, kaj in zakaj. — Temu